Ч. 224. Львів, Пятниця, дня 3. (16.) жовтня 1903. Річник VII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цїлий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:
на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановнх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. ул. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Безличність Всеполяків.

Чим близше надходить хвиля, коли має рішити ся судьба станиславівскої ґімназиї, тим нагальнїйше вилазить чорна, гакатистична душа всепольских розбишаків. Słowo polskie замістило вступну статю повну їди і безпримірної ароґанциї против тої інституциї, якої, як наймарнїйшого здобутку на поли свого національного поступу, домагає ся весь руский народ Галичини.

Вшехпольский орґан не перебирає в арґументах, навіть хотяйби они були в суперечности против простої льоґіки, против етики і очивидних фактів. І так твердить, що в справі основуваня ґімназий повинні рішати не полїтичні згляди, не аґітациї і інтриґи (але як-раз сими зглядами руководять ся противники сеї ґімназиї — Ред.), тілько педаґоґічні згляди, а в другій лїниї фінансові. Однак навіть автор сеї статї не міг би прецїнь заперечити, що домаганє науки на рідній мові, є кардинальною, педаґоґічною основою. В імя сеї засади одержали так само польскі ґімназиї свій викладовий язик. Але муриньску етику примінювати супротив Русинів увійшло вже в звичай Всеполяків.

Коли не стало вже тому безличному орґанови арґументу »з причини браку учеників і учительских сил«, то обертає тепер кота хвостом і каже, що 218 руских учеників в Станиславові, се »штучна аґітация і не доказує зовсїм потреби ґімназиї«. А на доказ того висуває... кацапів, против яких нераз сам воює. Але тут є для Słow-a polsk-ого погляд »Ґалїчанїна« рішаючим, що »українських ґімназий не нужно« та що кацапи посилають своїх синів до польских ґімназий і нїмецкої у Львові, мимо єствованя руских.

Але найклясичнїйшим є спосіб доказуваня Słow-a polsk-ого, що руска станиславівска ґімназия не є потрібна тому, що дало би ся ще заложити в Галичинї... кільканайцять польских ґімназий! І на тій підставі сей вшехпольский шаленець ризикує такий висказ на адресу сойму: »Супротив переповненя польских ґімназий було би прямо злочином супротив нашої молодїжи, рівно з народового, як і педаґоґічного становиска, основувати без очивидної потреби, єдино з полїтичних зглядів нову руску ґімназию«.

Вкінци, щоби підбурити народну польску амбіцию більшости соймової, відкриває вшехпольский орґан тайну — яку вже воробцї по дахах цьвірінькають. »Розходить ся о се — пише — що центральне правительство дало Русинам приреченя, яких додержати не може без нашої згоди, а не хоче компромітувати ся перед ними. Ратуючи свою повагу, п. Кербер умів зручно позискати деякі зобовязаня на річ рускої ґімназиї в Станиславові від намісника і маршалка. Сойм сповнив би великий полїтичний блуд, коли би хотячи ратувати повагу правительства п. Кербера супротив Русинів, в сей спосіб заохочував посередно віденьских централїстів до нових інтриґ на нашу шкоду«.

Всему тому не хочемо перечити, хотяй справа має ся трохи инакше, але хочемо справити цїлком фалшиве заключенє Słow-a polsk-ого. Бо не о повагу п. Кербера перед Русинами розходить ся тут, але о повагу міродатних в Галичинї кругів перед лицем Австриї, ба цїлої Европи, щоби не дала себе під команду гакатистичних гохштаплерів зі Słow-a polsk-ого та не виявила себе неспосібною до правленя кермою галицкої автономії, яку тепер має в своїх руках, як се справедливо замітив вже краківский Czas.

З того становиска глядить центральне правительство на сю мінїмальну уступку Русинам, як основанє рускої ґімназиї в Станиславові і з того становиска буде Поляків судити всякий обєктивний чоловік. Ще завчасу перенимати Полякам пруску гакатистичну методу, де они самі мусять жадати для себе справедливости в прускім і в російскім заборі. Як осуджують полїтичну девізу Всеполяків навіть самі найгорячійші польскі патріоти, виказуємо в статї »Skarb narodowy«, до якої відсилаємо поважаного читача. Се може буде важкійший арґумент для сойму, чим гумбуґові теревенї всепольских ґенералів.

Допись.

З Бібрки.

(Окружна учительска конференция і виставка шкільних виробів. — Рускі школи і Русини учителї, а польске урядованє в школї. — Учительки без кваліфікациї).

Дня 9. і 10. жовтня с. р. відбувала ся в Бібрцї окружна конференция. По вступнім слові п. інспектора Райхерта забрав голос теперішний управитель староства п. Ґродзїцкий, балакаючи много про стан шкільництва в повітї і зазначаючи своє прихильне становище зглядом учительства. Мову, цїлу польску, закінчив по руски: „Щасть Боже при роботї“. Почім слїдував вибір відпоручника до шк. ради окр., котрим вибрано Русина п. Михайла Мекелиту, управителя зі Звенигорода. Він засїдає вже від довшого часу в шк. радї окр., а справами учительскими доси майже зовсїм не занимав ся на засїданях ради. Свій вибір завдячує він лише сїй обставинї, що поставлено справу вибору яко першу точку денного порядку, відбираючи тїлу учительскому можність порозуміти ся. Маємо одвак надію, що п. Мекелита вже раз вічне сповняти свої обовязки в шк. радї окружній.

Дальшу часть проґрами першого дня виповнили: звіт і вибір комісий бібліотечних і реферат про кружки конференцийні. В дискусиї над сими точками проявив ся вже будь-що-будь частковий поступ в ставленю відповідних внесень. Пополудни укладано подрібний плян лекцийний для шкіл 1, 2, 4, 5 і 6-клясових. Другого дня переведено взірцеві лекциї, а іменно: п. Мариян Снопек переводив лекцию з учениками IV. степ. »Ян Длуґош«, котру признано по дискусиї взірцевою і п-а Шпіндура з ученицями 6. кл. на тему »Почтова посилка за посліплатою« по польски. Лекцию сю признано доброю. В дальшій части дня відчитувано реферати, між котрими всего один проголошено по руски. Взагалї рускій мові назначено дуже малу участь на конференциї — послугувано ся лише польщиною — ну, але учителї то не Русини... они урядники(!) в першій мірі отже »єнзик урженцовий«.

Рівночасно з конференциєю уладжено виставку робіт ручних хлопячих і дївочих, з котрих перші побіч плодів школи з курсом рільничим в Стрілисках нових і школи хлопячої з Бібрки, заповнили цїлу салю. Можна було побачити незгірші вироби ручні школи муж. бобрецкої побіч добрих виробів стрілиских, а мірних девятницких і зівсїм добрих волоских (з Волощини — єсли возьме ся на увагу, що виконано їх виключно ножем »жидиком«). О много красше представляли ся дві салї, прибрані самими ручними роботами дївочими дуже гарними. В уладженю сеї виставки взяли участь всї школи сего округа і, правду сказати, незле пописали ся. Не поминено також на виставі шкільних вправ і рисунків, особливо гарно представляли ся рисунки бобрецкі, передовсїм зі школи мужеской, де удїляє науки рисунків п. Бурчак і бередзовецкі, та шкільних актів. На виставі ми не замітили лишень рисунків зі школи ходорівскої.

Про участників конференциї дуже мало доброго можна сказати, особливо про Русинів. Є їх в окрузї немало — все таки до 50, але по дїяльности того догадати ся зовсїм не можна. З виїмком кількох сьвідомих одиниць, прочі сплять блаженним сном — нїчо їх не обходить навіть те, що видїл виконуючий (до котрого, на жаль, входили і Русини) не вважав за відповідне поставити рускі теми до оброблення.

При сїй нагодї годить вказати на ганьбу, яку приносять деякі патріоти, що вже раз не покинуть понижуючого сервілїзму, в якім закостенїли і не можуть єго позбути ся. От хоть би справа писаня квітів на пенсиї. Кілько то всюди по часописях покликів: пишіть квіти по руски! не нехтуймо самі своєї мови! — та сї поклики якось анї руш ме могуть влучити в серце »хрестянина«. Встид і ганьба вам, шкараралупники! Не бійте ся, не зїдять вас за те, що будете писати квіти по руски; за се вас не перенесуть, а що-до запомог, то тих і так не дістаєте. А внїшне урядованє зарядів шкіл в рускій викладовій мові? — По руски анї одного акту. Чи ви бачили де в школї з польскою мовою викладовою рускі акти? А прецїнь наше не гірше від чужого. Взагалї учительство проявляє мало житя в справах суспільних, хотяй може найбільше здїлати. Але до сего треба доброї волї і охоти.

Для доповненя цїлости не від річи буде згадати також, якими силами обсаджує ся у нас посади по селах, бо зі звіту п. інспектора ми дізнали ся, що є аж 25 неквалїфікованих зовсїм учительок, що рускої мови зовсїм не знають, або мають про ню дуже слабонькі відомости — хотяй обовязані єї вживати в школї.

Skarb narodowy.

У відповіди на напасти Przegląd-у Wszechpolsk-ого оголосив член надзорчої комісиї Skarb-у narodow-ого, п. Генрик Ґершиньский письмо, з якого довідуємо ся, що між членами тої ко-

місиї витворює ся сильне сторонництво, яке хоче відказати грошевої підмоги »Narodow-ій Iidz-ї« з відсоток »Skarb-y narodow-ого з причини, що ся Liga не стоїть на висоті свого завданя.

Skarb narodowy після устава мав по осягненю суми 100 тисяч $^2/_3$ відсоток давати до розпорядимости товариству, яке занимало би в політичнім житю польского народа подібне становиско, як передповстанчий Komitet Centralny з р. 1862. Коли Skarb narodowy в р. 1896. осягнув висоту 100 тисячий, зголосила ся Liga narodowa по сї відсотки.

»Хотяй заряд Lig-i narodow-oї — пише п. Ґершиньский — не доріс зовсїм до становиска центрального комітету з р. 1862, однак з огляд, що був сьвіжо по перебутій внутрішній революциї, що отвирало ся перед ним широке поле працї на народній ниві, що до сеї працї потреба було грошевої підмоги, я голосував зі спокійним сумлїнєм за удїленєм відсотків зі скарбових фондів Lidz-ї narodow-ій. Голосував я також в р. 1897 і 1898. Доперва в р. 1899, коли представителї Лїґи народової здемаскували ся, взявши собі завзір політичні чесноти — Прусаків, коли скомпромітували польску народність, виступаючи зі зглядів еґоїстичної і опортунїстичної полїтики против Литвинів, Русинів, Жидів, з другої сторони против людовців і социялїстів, відсуджуючи людовців від розуму, а социялїстів від патріотизму і польскости, коли звязали ся на еміґрациї з найреакцийнїйшою ґрупою, яка довівши батіньольску школу до упадку, опанувала завдяки легковірности бл. п. Ґенрика Буковского Раперсвильский Музей, аби в нїм завести ту саму тандитну господарку, — отже коли спроневірили ся нїколи неперестарілим, демократичним кличам, які в р. 1863. під одним прапором повстанчим злучили були всї елементи, замешкуючі давні землї Річи посполитої, тодї моє сумлїнє вже не позволило менї голосувати за відданєм запомоги зі Скарбу народового провідникам Лїґи народової«.

Представивши, що тілько підступом Вшехполяки загорнули Раперсвільский Музей, в додатних словах ілюструє п. Ґершиньский тих »новочасних Поляків«, »несторів«, що складають ся по части зі »спекулянтів, які обробляють свої інтереси під плащом найсьвятїйших патріотичних кличів«, або суть »поклонниками золотих телят, без згляду, чи они напхані власним, чи чужим золотом«. А дальше доторкає знов член надзорчої комісиї Скарбу народового, справ котрі і нас безпосередно дотикають.

»Після гадки богато сьвідомих, независимих і безсторонних Поляків — каже п. Ґершиньский — штаб »народової демократиї« зовсїм не посїдає кваліфікаций до побираня відсотків зі Скарбу народового, бо в порівнаню з засадами Комітету центрального з р. 1862. цофнув ся о сто лїт, а назву демократів присвоює собі несправедливо, бо навіть заявив ся недавно против права загального голосованя в Галичинї, сеї кардинальної основи кождого демократичного устрою. Отсе одинока провінция Польщі, віддихаюча сякою такою автономією, мусить стояти після тих панів низше від Франциї зперед 112 лїт. Один з них каже, що уровінь образованя є за низька в Галичинї, щоби могла користувати з добродїйства загального голосованя. Алеж і у Франциї по селах уровінь образованя перед стома лїтами не була висшою. Анальфабетів знесла майже цїлковито доперва трета република. Право загальних виборів ушляхотнило працююче населенє. Найбіднїйший робітник в дни, коли іде до виборчої урни, чує ся рівним з ідучим побіч него мілїонером. Вправдї знаємо голосно горлаючих »демократів«, що такої рівности не признають, однак се вже є монструальною річию виступати против сего права в XX столїтю, та ще принимаючи назву демократа народового!«

І ті люди, котрими власні патріоти помітують, хотять грати ролю монїторів в польско-руских взаєминах! Проч з руками, шарлятани!

Краєвий сойм.

З двох інтерпеляций, які відчитано, одна дотичила нечуваного і безправного виміру податку в Надвірній. Відтак приступлено до дальшої розправи над бюрами посередництвами працї. По півторагодиннїй дебатї принято без зміни § 4, який означує компетенцию бюр: евіденцию попиту і подажи працї, інформациї, посередництв). При § 5. що-до удержаня бюр, пос. Могильницкий жадав, щоби видаток покривали працьодавцї. Зкінци довша дискусия вивязала ся при § 14., який каже, що »всї громади і двірскі обшари обовязані на жаданє публичних бюр посередництва працї співдїлати в їх завданях«. Пос. Олесницкий жадав вичеркненя сего припису. Бобжиньский радив потрібні друки доставити громадам даром, а підпер єго Гурик, Рутовский і Стояловский, однак параґрафи ухвалено без зміни.

При дебатї над долученими до проєкту резолюциями, щоби правительство розслїдило істнуючі бюра посередництва працї і евентуально позамикало їх, рускі посли Олесницкий, Могильницкий, Гурик протестували, зазначуючи, що се дасть нагоду до утиску і переслїдувань супротив руских інституций. Бож і »Просьвіта« подавала ся о консенс на таке бюро і їй відмовлено. Кс. Стояловский жалував ся, що і на Мазурах власти поступають так несправедливо супротив єго партиї. Правительственний комісар ґр. Лось заявив, що намісництво, знаючи про проєкт утвореня публичних бюр працї в послїдних часах, здержало ся взагалї з видаванєм нових консенсів. Резолюциї ухвалено без зміни.

В тім місци збуло ся сумне інтермеззо, яке занепокоїло на хвилю цїлу палату. Старенький кн. Чарторийский, стоячи коло дверий під муром, почав тратити притомність і падати на землю. Пос. Пайґерт піддержав зімлїлого старця. Почала ся метушня, зачали кликати за водою, за лїкарем, але кн. Чарторийский за кілька хвилин прийшов до себе і в прибічних салях випочав під лїсарскою опікою.

5) Маршалок зарядив розправу над станом середних шкіл. Увільнений від читаня справозданя, ґр. Тарнавский, предложив резолюциї:

1) Справозданє краєвої шкільної ради про стан середних шкіл з р. 1900/1 і 1901/2 сойм приймає до відомости.

2) Сойм приймає з признанєм до відомости заряджені міри против социялїстичних і полїтичних аґітаций між молодїжию.

3) Взиває ся правительство: щоби в міру прибуваючих учительских сил закладало нові середні школи.

4) Щоби закладало нові школи фахові.

5) Щоби установило більше число посад інспекторів середних шкіл.

6) Щоби науку рідного краю вчинило обовязковою в ґімназиях.

7) Щоби релїґію зробило обовязковим предметом матури.

8) Щоби завело надзір над здоровлєм учеників через установленє ґімназияльних лїкарів.

Тим самим полагоджені петициї за школи міст: Горлиць, Яворова, Рускої Рави, Тарнобжеґу.

Перший архиепископ Теодорович критикував науку релїґії, жадаючи, щоби замість взорованих на нїмецких підручниках наших катехизмів заведено відповіднїйші на француский лад. Пос. Олесницкий в довшій, знаменито опрацьованій промові, вказує на хибний загальний устрій ґімназий, в яких дають перевагу фільольоґії. Відтак виказує сю неприхильність, з якою відносять ся Поляки до руских ґімназий та боронить руску молодїж перед замітами що-до социялїстичних і антипольских аґітаций. Докладні слїдства що-до тої антипольскости виказали цїлу безпідставність денунциций та клевет русиноїдних дневників. Кажете нам — закінчив бесїдник — викиньте полїтику з ґімназий, а я кажу вам на відворот: викиньте ґімназиї зі своєї полїтики! Полїтика ненависти, гнобленя і шовінїзму не доведе вас до нїчого доброго!« Послїдний кс. Вільчкевич промовляв в користь антисемітизму і заведеня содалїций (монахів) в середних школах.

О год. $^1/_2$5 маршалок замкнув засїданє, назначуючи слїдуюче на нинї, четвер, 10. год рано.

Новинки.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат. Діонизия; рим.-кат. Ґалля ави. — В суботу: руско-кат. Єротея; рим.-кат. Люпини.

— **Борба за руску мову.** Руский нарід з трудом мусить здобувати належні права для своєї мови на рускій власній землї. Тяжка се борба, але консеквентно ведена на всїх областях, мусить увінчати ся успіхом. Нинї можемо знова записати один крок вперед під тим зглядом. Отсе мінїстерство внутрішних справ на відклик товариства »Днїстер« візвало львівский маґістрат, аби він всї свої письма не лише до руских інституций, але й до всїх осіб рускої народности висилав в рускій мові. Мінїстерство покликує ся на рескрипт з 1869. р., в якім поручає ся староствам переписувати ся з рускими інституциями і з иншими рускими сторонами по руски. А що львівский маґістрат сповняє в містї уряд староства, тому єго обовязують ті приписи. Здає ся, не треба пригадувати львівским Русинам, як від тепер мають поводити ся з польскими письмами, присиланими їм з львівского маґістрату.

— **Перші вечерницї з танцями.** Повідомляємо що вечерницї з танцями »Академічної Громади« відбудуть ся в сю суботу дня 17. с. м. о 9. год. вечером в сали »Рускої Бесїди« у Львові, Ринок ч. 10. Комітет доложив усїх старань, щоби вечерницї випали як найкрасше, постарав ся о невтомимих гуляк і метких аранжерів, які дають запоруку доброї забави. Буфет у власнім заряді. Звертаємо увагу на сю обставину, що на скликаній ad hoc нарадї запала ухвала, бойкотувати(?!) через весь карнавалов́ий час ті панни, які не являть ся в суботу на наших вечерницях. — *Комітет.*

— **З Перемишля.** Загальні збори »Руского Товариства педаґоґічного в Перемишли« відбудуть ся в понедїлок дня 19. жовтня о 8. год. вечером в комнатах тов-а »Січ«, Ринок 27, II пов. з отсим порядком нарад: 1) Звіт уступаючого видїлу. 2) Звіт комісиї контрольної. 3) Вибір нового видїлу і 4) Внесеня та інтерпеляциї.

— **Із Скалату** доносять, що при онодїшних виборах з сїльскої куриї до повітової ради перейшли виключно самі селяни. Голосованє відбуло ся двічи, бо при першім лише девять кандидатів одержало абсолютну більшість голосів. При першім голосованю було 178 голосуючих; членами пов. ради вибрані отсї: 1) Антін Юзва з Лежанівки 176 голосами. 2) Данило Пина з Задниївки 175, 3) Михайло Буката з Глїбова 160, 4) Йосиф Ґадзїцкий з Остапя 106 зглядно 131, 5) Яків Ковальчук з Дубковець 105, 6) Петро Ляхович з Колодїївки 105. 7) Лука Малїцкий з Вікна 103, 8) Фавстин Хрущ з Галущинець 102, 9) Михайло Заболотний з Пізнанки 91 голосами. Пополудни о 3. год. почали ся тїснїйші вибори при участи 170 виборців і вибрано членами пов. ради: 10) Андрея Топоровского з Камянок 118 голосами, 11) Петра Основского з Качанівки 101 і 12) Івана Черского з Богданівки 100 голосами.

— **Краєва рада шкільна** перенесла в стан супочинку: Олену Становску учительку в Грибові, Стеф. Ґурску учительку в Ленчах, Витовта Сосняка учит. в Дубниках, Семена Цеглиньского учит. в Чагрові і Ром. Романика учит. в Скалї.

— **Нові будинки шкільні** мають станути: для 2-кл. школи в Волї якубовій в дрогобицкім окрузї, для 1-кл. школи в Тучапах в яворівскім окрузї і для 2-кл. школи в Ропицї польскій в горлицкім повітї. До будови сих шкіл причинить ся кр. фонд шкільний.

— **Громадї Соколів**, бучацкого округа, признала кр. рада шкільна 2.000 К безпроцентової запомоги на будову школи.

— **Вшехпольска правда.** Słowo polskie писало недавно, що в »станиславівскій ґімназиї є 218 Русинів, 290 Поляків і 350 Жидів, зглядно 218 Русинів і 640 Поляків«. Сіонїстичний »Wschód« твердить тимчасом, на основі лїпших інформаций, що з 350 учеників Жидів, є що найменше 2/3 жидівскої народности, і протестує проти фалшивого інформованя публичної опінїї.

— **Напад на кс. Стояловского.** Коли вчера по 4. год. пополудни кс. Стояловский вийшов зі сойму, приступив до него якийсь молодий мущина і ударив єго в лице крикнувши: »Маш за Живєц!« На крик кс. пралата збігли ся полїциянти і арештували напасника. Він називає ся Михайло Слївіньский, є пекарем і належить до львівских социялїстів. По списаню з ним протоколу і по справдженю тотожности особи випущено єго з полїциї.

— **Огнї.** В Липицї горішній, рогатиньского повіта, згоріло онодї 11 господарских загород, вартости 20.000 К. — В нїмецкій кольонїї Фрайсфельд коло Жукова знищив огонь 6 господарств. — В Боньовичах, добромильского повіта, згоріли дві селяньскі загороди, вартости 2.800 К. — В Янковицях погоріли господарскі будинки тамошного війта Антона Каміньского, вартости до 3.000 К, обезпечені на 800 К. — В Рокитници згоріла хата і стайня селянина Константина Луця, вартости 1.500 К. — На передмістю »Лежай-

ско долїшнім« в Ярославі згорів дім Яцка Каспшака разом зі стодолою і збіжем, вартости 2.800 К. — В Мушинї погоріла хата селянина Войтїха Ґарґали. В огни погибла жінка Ґарґали.

— **Бальоном з Парижа до Любеки**. В четвер пополудни архикн. Леопольд Сальватор виїхав з Парижа бальоном без означеної цїли подорожи. По 14 годинах прилетів бальон до міста Любеки, перелетївши воздухом 900 кільометрів.

— **„Широкая“ натура**. На ярмарок до Нижного Новгороду напливає що року несчислима сила народу. Ярмарок триває три місяцї від липня до кінця вересня і записує ся в полїцийній хронїцї кровавими буквами. Сего року в перших двох місяцях ярмарку зголосило ся на ратунковій стациї 30.340 осіб поранених і побитих. З того числа 1.169 осіб привезено на ратункову стацию з поломаними ребрами, а 317 ранених ножами. Се раз широка московска натура!

— **Покаяв ся, але за пізно**. В 1896. роцї брукселський суд засудив якогось Еврарда за убийство своєї жінки на 7 лїт вязницї. Онодї Еврард вийшов на волю і перший раз зробило ся єму жаль та жінкою. З розпуки купив собі револьвер і на гробі покійницї відобрав собі житє.

— **Пропали почтові посилки**. В дорозї з Льондона до Відня пропав почтовий мішок, обіймаючий 15 поручених посилок. В однїй з них, о скілько доси стверджено, були цїнні папери на суму 15.000 К, а в другій такій посилцї папери вартости 60.000 К. Не виключена можливість, що й прочі письма, які були в пропавшім мішку, містили в собі також вартісні річи. Всї глядання полишили ся без успіху. Догадують ся також, що може той мішок дістав ся в наслїдок похибки на який инший корабель і пливе тепер до Америки або Австралїї.

— **Цинове весїлє**. Звісно, що у нас подружа по 25-лїтнім спільнім пожитю сьвяткують срібне, по 50-лїтнім золоте, а по 75-лїтнім пожитю дияментове весїлє. Отже в Америцї, де розводи лучають ся дуже часто, мало яке подруже поживе разом 25 лїт, тому сьвяткують там цинове весїлє по 10-лїтнім пожитю. Одна часопись радить ввести ще оловяне, целюльоідове весїлє по 5, 2 лїтах, а навіть по — 6 місяцях.

— **Стан облоги**. З Петербурга доносять, що в Витебску, Миньску, в Александрополи та в инших містах заведено стан облоги. Причини сего зарядженя не знати.

— **Буря на мори**. Перед двома тижнями лютувала грізна буря на Атлянтийскім океанї. Наслїдком сего кораблї з ново-йорскої пристани не могли рушити ся цїлий тиждень. Через бурю спізнила ся також почта з Америки, так що тижневники прийшли до Львова разом з двох тижнїв.

— **З зелїзниць**. »Ґазета Львівска« з дня 13. жовтня с. р. оголошує розписанє оферт на винайм реставрациї на двірцях зелїзничих в Ярославі, Перемишли, Тернополи, Стрию і Самборі. Нові (видані в р. 1903), відмінні від допетерішних, постанови дотично вношеня оферт і близших виміно: при винаймі реставрациї можна переглянути а зглядно дістати безплатно у відділї руху II. поверх двері ч. 231 ц. к. Дирекциї зел. державних у Львові, де можна переглянути також спис убікаций, призначених до ужитку арендаря і засягнути всяких пояснень в тій справі. В цїли обезпеки належитого додержаня оферти, мають оференти рівночасно з внесенєм оферти, але віддїльно від неї, зложити в касї ц. к. Дирекциї зел. держ. у Львові вадиюм в висотї 5% від заподаного річного чиншу. Оферти зладжені на звичайнім листовім формуляри, заосмотрені стемплем на одну корону враз з двома остем плеваними примірниками подрібних вимінок — мають бути власноручно підписані і заосмотрені написию »Оферта на наєм реставрациї«. Речинець до вношеня сих оферт є 10-тий падолиста 1903, 12. год. в полудни. Отворенє оферт відбуде ся дня 11. падолиста 1003 о год. 12. в полудни в ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові.

— **Друкарска похибка**. Під інтересною статею »Борба против алькоголю« покладено через ошибку »дальше буде«, коли тимчасом статя становить для себе цїлість.

Памятаймо на Товариство взпомоги церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в єго члени. — Членьска вкладка виносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вписового одноразово.

Посмертні † оповістки.

— **О. Іван Крижановский**, парох Берлогів, калуского деканата, упокоїв ся дня 12. с. м. в 55. роцї житя, а в 28. р. сьвященьства. В. є. п.!

— **Ольга** з Мацюраків **Пастернакова**, жінка пароха в Вацовичах коло Дрогобича, упокоїла ся по довгій і тяжкій недузї в 31. роцї житя, полишивши мужови пятеро дрібних дїточок. В. ї. п.!

— **Антонїя** зі Стрільбицких **Кончевичева**, вдова по рускім пароху, упокоїла ся Підкаменю коло Бродів в 77. роцї житя. В. ї. п.!

— **Стефанїя Глїбовицка**, донечка о. Теофіля Глїбовицкого в Тростянци коло Снятина, померла в 9. роцї житя. В ї. п!

— В Петербурзї помер онодї епископ Маркил Попель, член петерб. Синода, в 80. роцї житя, а в 53. роцї сьвященьства. Померший був родом з Медухи коло Галича. По укінченю наук висьвятив ся і був сотрудником в Бучачи, а пізнїйше катехитом в II ґімназиї у Львові. В 1867. роцї по приміру инших пішов на службу Росиї і став унїятским катехитом в холмскій ґімназиї. В 1871. р. вибрано єго адмінїстратором холмскої епархії. В чотири лїта пізнїйше о. Попель перейшов на православє і потягнув з собою свою епархію, даючи тим почин царскому урядови до кровавих переслїдувань і навертаня унїятів на православє. Пізнїйше він був епископом подільскої епархії, а в 1882. р. епископом полоцким. По кількох лїтах покликано єго в члени Синода.

Послїдні вісти.

— **Засїданє сойму** почало ся нинї о $10^1/_2$ год. відчитуванєм і мотивованєм петиций та інтерпеляций. Між иншими внесли інтерпеляциї пос. о. Богачевский в справі виключно польских написий на державних будинках в Болехові і пос. Старух в справі побираня мита на державнім гостинци Сянок-Лїско мимо знесеня мита.

Маршалок повідомив палату, що удїлив кн. Юриєви Чарторийскому відпустки на три дни. (Кн. Чарторийский є головою шкільшої комісиї соймової).

З дневного порядку пос. Тарнавский мотивував в першім читаню внесенє о утворенє філїї польскої ґімназиї в Перемишли. Внесенє відослано до шкільної комісиї.

Опісля відбувала ся дальша дискусия про середні школи.

Телеґрами

з дня 15. жовтня.

Париж. Італїйска королївска пара приїхала ту вчера о $^1/_4$ на 5. год. пополудни. На двірци привитав їх президент Любе́, і панї президентова, президент мінїстрів Комб і мінїстер заграничних справ Делькасе́. Король і президент Любе́ привитали ся дуже сердечно. Любе́ подав руку королевій, а король панї Любетовій і так пішли до сальону на двірци, де представлено королеви мінїстрів. З двірця до міста їхав король з Любетом, а королева з Любетовою. По дорозї витано їх з ентузиязмом. Король з королевою заїхали до мінїстерства заграничних справ, де привитала їх жінка мінїстра. Вечером відбув ся у президента Любета ґалевий обід, на якім Любе́ пив на здоровлє гостий і на добро Італїї, а італїйский король вн'с тоаст на розвій Франциї.

Віденъ. Мінїстер Люкач приїхав вчера до Відня і в угорскім мінїстерстві мав довшу нараду з ґр. Куеном.

Софія. »Вечерна Почта« доносить, що на конференциї в Мірцштеґ ухвалено, аби для контролї держав над переведенєм роформ в Македонії Туреччиною установлено 12 окружних комісий під проводом австрийских і росийских консулїв. Не знати лише, хто буде належати до тих комісий.

Софія. Делеґати македоньских комітетів революцийних протестують проти вістий, неначе би комітети мали перервати ворохобню на Балканї. Делеґати запевнюють, що Македонцї не зложать оружа, поки не виборуть собі свободи.

Новий Иорк. Бюро Райтера доносить з Панами, що в середущій Америцї має вибухнути війна межи републиками Нікараґуа і Ґватемаля, а Сальвадор і Гондурас.

Богдан Лепкий.

На чужинї.

Спомини і мрії.

(Відень 1892 — Краків 1902).

V.

А там далеко, за горою,
Та за рікою, неодною
Дими з під стріх снують ся сиві.
І так, як конї доггогриві
Женуть по небі.

Вечоріє
Від лїса вітер зимний віє,
Журчить потічок. Мовчаливі
Поля дрімають, снять о жниві,
О ясних косах.

Над рікою
Лунають сьпіви. З водопою
Вертають з кіньми ніжлїчане...
Згадаєш — серцю лекше стане,
Немов далекі дзвони грають,
Немов давні лїта вертають
До мене в гостї.

Милий сьвіте!
Чи в вік менї отту сидїти,
Мов в запертю? І чи нїколи
Моя судьбо, моя ти доле
Не понесеш мене в родину?
Чи на чужинї я загину
Забутий всїми?

VI.

І схоплю голову в долонї
І задрімаю. . . . . .
. . . . . .

Гонять конї,
Віз котить ся. Стовпи втїкають,
На них дзвіночки білі грають
Своє тихеньке: тень, телень.
Заходить сонце, меркне день,
Ніч наступає.

Ось діброва,
Ось дуб обсмалений — і знова
Село на пригірку стоїть
Неначе привид.

Кілька лїт
Не був я в ньому. Та воно
Не відмінилось. Як давно
Сїріють стріхи між садами
І двома довгими рядами
По при дорогу йдуть оселї
Біленькі, чисті і веселі.
А поміж ними більша хата
В вінку ялиць.

Дім мого тата.
Понизше церковцї — адїть
Як дивить ся в село.

»Гей їдь!
Їдь скорше Петре! Чож ти злїз?
Чогось нараз задержав віз?
Ворота замкнені, чи що?...
Чомуж не сьвітить ся вікно
В комнатї мами?

Ах мабуть,
Нас нинї дома вже не ждуть.
Мабуть поснули. . . . . .
. . . . . .
Так поснули. На віки вічні.

VII.

В тім тихім домі, в тій хатинї
Тебе не дожидає нинї
Нїхто, небоже. І нїчо...
Лиш спомин того, що було́,
Сердечний спомин, сонні мрії,
Як вітер від діброви віє
Від лїт минулих.

У городї
Шелещуть квіти: годї, годї!
Усьо минає....

У садї
Високі вишнї молоді,
Що їх садив я, шепчуть тихо:
Терпи, небоже, своє лихо,
Й кріпись душею!...

На порозї
Нїхто не жде мене в трівозї
І не спитає, чи здоровий,
Чи я веселий.

І нїхто,
На знак сердечної любови
Так, як колись, колись давно
До своїх не пригорне груди.
— — — — — — — —
Там иньший сьвіт.

Там иньші люди.

VIII.

Коли рвуть ся сердечнї струни...

Розривало ся серце моє,
Як пращавсь я з тобою, мій краю!
Розривало ся серце моє

На куски. І Бігме, що не знаю,
Чи на сьвіті що гіршого є,
Як тугá за тобою. мій крáю!

Чи на сьвіті що гіршого є
Понад біль, коли тріскають струни,
Ті, що серце вязали твоє
Від дитини малої до труни
З всім, що рідне, кохане, своє.
Чи на сьвіті що гіршого є?

Коли рвуть ся сердечнії струни . . .

IX.

Я так виджу, як нині, ту хату
При дорозі сільскій, над потоком.
Мов старець, хиляєсь з кождим роком
І на зиму вбирає загату,

Як кожух. Має грушку кріслату
І дві липі високі під боком.
Ті, на спілку з журливим потоком
До сну в вечір вколисують хату.

В тій хатині маленькі віконця,
Не високі пороги і двері.
В тій хатині по заході сонця

А зимою по скорій вечері —
Хто так сумно і ходить і ходить
За собою тінь, як друга водить?

X.

Чоло біле при чорній одежі,
Як при хмарі вечірня зірниця.
З ока сьвітло паде так на лиця,
Як від місяця срібло на вежі.

В тих очах затирають ся межі
Між житєм а між тим, що лиш снить ся.
В тих очах огонь дивний палить ся,
Жар великої духа пожежі.

Жар, що радби добутись на волю
І летіти в безмежні простори,
Понад села, церкви, понад двори —

І розлити ся сонцем по полю,
І любвою упасти на душі,
Як дощ тихий паде серед суші.

XI.

О, як легко я нині читаю
В тім чолі кожду думку укриту.
Не подуману а пережиту,
І злеліяну в муках, без крáю.

Що йно нині я виджу і знаю
Тую постать струнку, сумовиту,
Все задуману, горем прибиту,
Як похмурий день в погіднім маю.

Що йно нині пійняв я ті болї
Вірла-духа, замкненого в клїти,
Що до сонця зривав ся, до волї,

А до смерти мав самотний сидїти.
Що йно нині пізнав, батьку рідний,
Як великий ти був, а як бідний!

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.)

„Напівник церковний“

виданий бл. п. Ігнатієм Полотнюком в Перемишли, можна набувати у тогож жени під адресою: **Катерина Полотнюк**, вдова по півци катедральнім в Станиславові, ул. Собіского ч. 50.

Цїна брошуров. прим. 4 К.
Оправного в пів-полотно 4 К 50 с.
Оправного в полотно 5 К.
Пересилка почтова 60 сот.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатиньский.

ДО БРАЗИЛЇЇ!

драма з галицкого, еміґрацийного руху в 4 актах. — **Цїна 80 сот.**

»Дїло« (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фейлетонї про сю драму: Сам предмет цїкавий і змальоване єго справдї артистичне. Тенденция прехороша. Се здає ся одинока **драматична штука у нашій лїтературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганями.** Она може мати превеликий, корисний вплив передо сїм на наше селяньство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміґрациї є ще завсїгди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переховання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ удїляє своїм членам на $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. **Сума позичок** інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом може бути тільки обезпечений тревало в »Днїстрі« від огню.

Удїл членьский виносить 50 К, вписове 2 К. **Число членів:** 2.391 в 2.501 удїлами на 125.050 К.

Вкладки щадничі приймає »Днїстер« і опроцентовує до 4% від ста. **Сума вкладок** на 1.256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий зиск розділяє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦИЯ.**

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Калуша
		6·50	з Сокаля, Рави рускої
		7·35	з Самбора, Хирова
		7·40	з Янова
		7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		7·55	„ „ на дв. головний
		7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	1.20	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		9·57	з Стрия
		10·25	з Ряшева, Любачева
		11·15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·25	з Янова
	2·15		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
	2·30		„ „ на дв. голов.
		4·35	з Стрия, Хирова, Борислава
		5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·20	„ „ „ на дв. голов.
	1·40	5·40	з Чернівців, Іцкан
		5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
12·20		9·20	з Чернівців, Букарешту
8·40		9·50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла Риманова
2·31			
		10·00	з Самбора, Сяна
		10·02	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·10	„ „ „ на дв. голов.
		10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
		3·[illegible]9	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·50	6·30	до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
	2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
	8·25	8·35	до Кракова Відня, Праги, Берлина
	2·50		
		9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·25	до Самбора, Хирова
		9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
	2·40	10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. головний
		10·57	„ „ дв. Підзамче
		3·05	до Стрия, Хирова, Борислава
		3·25	до Ряшева, Любачева
		3·40	до Самбора, Хирова
Ніч			
		6·05	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
		6·30	до Янова
		6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·05	до Сокаля, Рави рускої
		8·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
	2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
		10·5[illegible]	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·24	„ „ дв. Підзамче
		11·05	до Стрия
		11·1[illegible]	до Жовкви (лише що неділї)
		4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до [illegible] години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а із[illegible] год. часу середно-европейского = 12. год 36 мін. часу львівского — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розкладки їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.